Euroopan parlamentti
2024-2029

HYVÄKSYTYT TEKSTIT

P10_TA(2025)0228

Vetoomusvaliokunnan vuonna 2024 käsittelemät asiat

Euroopan parlamentin päätöslauselma 9. lokakuuta 2025 vetoomusvaliokunnan vuonna 2024 käsittelemistä asioista (2025/2114(INI))

Euroopan parlamentti, joka

– ottaa huomioon aikaisemmat päätöslauselmansa vetoomusvaliokunnan käsittelemistä asioista,

– ottaa huomioon Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 10 ja 11 artiklan,

– ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 20, 24 ja 227 artiklan unionin kansalaisten ja asukkaiden oikeudesta esittää Euroopan parlamentille vetoomus,

– ottaa huomioon SEUT 228 artiklan Euroopan oikeusasiamiehen asemasta ja tehtävistä,

– ottaa huomioon Euroopan unionin perusoikeuskirjan 44 artiklan, joka koskee oikeutta vedota Euroopan parlamenttiin,

– ottaa huomioon rikkomusmenettelyä koskevat SEUT-sopimuksen määräykset ja erityisesti sen 258 ja 260 artiklan,

– ottaa huomioon työjärjestyksen 55 artiklan ja 233 artiklan 7 kohdan,

– ottaa huomioon vetoomusvaliokunnan mietinnön (A10-0170/2025),

A. ottaa huomioon, että kun EU-vaalit oli pidetty 6.–9. kesäkuuta 2024 ja uusi parlamentti järjestäytynyt 16. heinäkuuta 2024, vetoomusvaliokunta piti järjestäytymiskokouksensa 23. heinäkuuta 2024;

B. ottaa huomioon, että vetoomusvaliokunnan käsittelemiä asioita koskevan vuosittaisen mietinnön tarkoituksena on analysoida vuonna 2024 vastaanotettuja vetoomuksia ja suhteita muihin toimielimiin sekä kuvailla tarkasti vuonna 2024 saavutettuja tavoitteita;

C. ottaa huomioon, että parlamentti vastaanotti vuonna 2024 yhteensä 1 518 vetoomusta, mikä on 4,3 prosenttia enemmän kuin sen vuonna 2023 vastaanottamat 1 452 vetoomusta ja 19,8 prosenttia enemmän kuin sen vuonna 2022 vastaanottamat 1 217 vetoomusta; ottaa huomioon, että vastaanotettujen vetoomusten kokonaismäärä on edelleen tuntuvasti pienempi kuin huippuvuosina 2013, jolloin parlamentti vastaanotti 2 891 vetoomusta, ja 2014, jolloin se vastaanotti 2 715 vetoomusta;

D. ottaa huomioon, että vuonna 2024 parlamentin vetoomusportaalissa 15 661 käyttäjää tuki vetoomuksia, mikä on huomattavasti vähemmän kuin vuonna 2023, jolloin tukijoita kirjattiin 26 331, ja vuonna 2022, jolloin tukijoita kirjattiin 22 441; ottaa huomioon, että vuonna 2024 myös vetoomuksia tukevien klikkausten määrä väheni ja oli yhteensä 17 745 klikkausta, kun vastaava luku vuonna 2023 oli 29 287 ja vuonna 2022 puolestaan 27 927;

E. ottaa huomioon, että vetoomusten kokonaismäärä on edelleen vaatimaton suhteessa EU:n kokonaisväestöön, mikä osoittaa, että on edelleen tehostettava toimia, joilla lisätään kansalaisten tietoisuutta vetoomusoikeudesta ja vetoomusten mahdollisesta hyödyllisyydestä keinona kiinnittää EU:n toimielinten ja jäsenvaltioiden huomio asioihin, jotka vaikuttavat kansalaisiin ja koskevat heitä suoraan; ottaa huomioon, että vetoomusvaliokunta, joka on erittäin suosittu nuorten keskuudessa Strasbourgissa järjestettävän Euroopan nuorisotapahtuman (EYE) kaltaisissa tapahtumissa, pystyy tehokkaasti tuomaan esille tätä oikeutta ja lisäämään kansalaisten, erityisesti nuorten, tietoisuutta sen merkityksestä; katsoo, että on siksi olennaisen tärkeää varmistaa vetoomusvaliokunnan aktiivinen ja järjestelmällinen läsnäolo jokaisessa EYE-tapahtumassa, jotta voidaan parantaa sen näkyvyyttä ja saavutettavuutta; ottaa huomioon, että vetoomusoikeutta käyttäessään kansalaiset odottavat, että EU:n toimielimet tuovat lisäarvoa ratkaisun löytämiseksi heidän ongelmiinsa; katsoo, että tällä vetoomusoikeudella on myös edistettävä sellaisia perusperiaatteita kuin EU:n toimielinten hyvä hallinto, sananvapaus ja demokraattisen ilmaisun kunnioittaminen;

F. ottaa huomioon, että vetoomusten käsiteltäväksi ottamisen perusteista määrätään SEUT 227 artiklassa ja parlamentin työjärjestyksen 232 artiklan 1 kohdassa, joiden mukaan vetoomusten on oltava EU:n kansalaisen tai luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön, jonka asuinpaikka tai sääntömääräinen kotipaikka on jossakin jäsenvaltiossa, yksin taikka yhdessä toisten kanssa esittämiä sellaisista asioista, jotka kuuluvat EU:n toiminnan alaan ja koskevat vetoomuksen esittäjiä välittömästi, mutta toteaa, että viimeksi mainittua edellytystä tulkitaan hyvin laajasti;

G. ottaa huomioon, että vuonna 2024 esitetyistä 1 518 vetoomuksesta 611:tä vetoomusta ei otettu käsiteltäväksi ja 31 peruttiin; ottaa huomioon, että niiden vetoomusten, joita ei otettu käsiteltäväksi, suuri ja kasvava osuus vuonna 2024 (40,25 prosenttia) osoittaa, että

edelleenkin on laajalti epätietoisuutta siitä, mikä kaikki kuuluu EU:n vastuualueisiin; katsoo, että EU:n toiminnan aloja on pyrittävä vielä selventämään, jotta voidaan vähentää niiden vetoomusten määrää, joita ei oteta käsiteltäväksi;

H. ottaa huomioon, että oikeus esittää vetoomus parlamentille on EU:n kansalaisten perusoikeus, joka tarjoaa sekä kansalaisille että asukkaille avoimen, demokraattisen ja läpinäkyvän mekanismin, jonka avulla he voivat kääntyä suoraan valitsemiensa edustajien puoleen; ottaa huomioon, että monet vammaiset henkilöt ovat epätasa-arvoisessa asemassa tiedon ja viestinnän saavutettavuuden suhteen, koska saavutettavia muotoja on saatavilla vain rajallisesti ja kansallisia viittomakieliä ei ole tunnustettu osaksi EU:n monikielisyyttä; toteaa, että tämä keskeinen väline antaa kansalaisille mahdollisuuden osallistua aktiivisesti ja tehokkaasti EU:n toimintaan; ottaa huomioon, että vetoomusten avulla EU:n kansalaiset voivat valittaa EU:n oikeuden täytäntöönpanon laiminlyönneistä ja auttaa havaitsemaan EU:n oikeuden rikkomisia ottaen huomioon jäsenvaltioiden suvereniteetin ja EU:n perussopimusten soveltamisen;

I. toteaa, että parlamentti on jo kauan ollut johtava toimija vetoomusmenettelyn kansainvälisessä kehittämisessä ja sillä on Euroopan avoimin ja läpinäkyvin vetoomusmenettely, joka mahdollistaa vetoomusten esittäjien täysipainoisen osallistumisen sen toimintaan; toteaa, että vetoomusportaalista voitaisiin tehdä intuitiivisempi, jotta sitä olisi helpompi käyttää; ottaa huomioon, että tekoälyn hyödyntäminen voisi yksinkertaistaa tiedonhakua ja parantaa vetoomusten saavutettavuutta tarjoamalla kehittyneempiä toimintoja kuin nykyinen formaatti;

J. ottaa huomioon, että vetoomusvaliokunta painottaa, että on tärkeää lisätä vetoomusten käsittelyn avoimuutta, mukaan lukien järjestelmällinen palaute vetoomuksen esittäjille menettelyn keskeisissä vaiheissa ja selkeä aikataulu EU:n toimielinten jatkotoimille;

K. toteaa, että vetoomusvaliokunnan toiminta perustuu vetoomuksen esittäjien panokseen ja heidän antamiinsa tietoihin; toteaa, että nämä tiedot sekä komission, jäsenvaltioiden ja muiden elinten tarjoama asiantuntemus ovat erittäin tärkeitä vetoomusvaliokunnan työn kannalta; toteaa, että käsiteltäväksi otetut vetoomukset tarjoavat usein muiden parlamentin valiokuntien työn kannalta arvokasta tietoa; toteaa, että vetoomuksilla voi näin ollen olla myös rooli lainsäädäntöprosessissa, sillä ne tarjoavat konkreettista palautetta EU:n politiikan vaikutuksista ja mahdollistavat sen, että esiin nouseviin tarpeisiin vastataan toimintapolitiikalla;

L. ottaa huomioon, että vetoomusoikeus parantaa parlamentin kykyä vastata kanteluihin ja huolenaiheisiin, jotka liittyvät EU:n perusoikeuksien kunnioittamiseen ja unionin oikeuden

noudattamiseen jäsenvaltioissa; toteaa, että vetoomukset voisivat olla hyödyllinen tietolähde EU:n oikeuden virheellisestä soveltamisesta tai rikkomisesta ja antaa parlamentille ja muille toimielimille mahdollisuuden arvioida EU:n lainsäädännön saattamista osaksi kansallista lainsäädäntöä ja soveltamista sekä sen vaikutuksia EU:n kansalaisten ja asukkaiden oikeuksiin;

M. toteaa, että jokainen vetoomus käsitellään ja tutkitaan huolellisesti, tehokkaasti ja avoimesti; toteaa, että jokaisella vetoomuksen esittäjällä on oikeus saada vastaus ja tietoa käsiteltäväksi ottamista ja jatkotoimia koskevasta valiokunnan päätöksestä kohtuullisessa ajassa ja omalla kielellään tai vetoomuksessa käytetyllä kielellä; toteaa, että vetoomuksessa nro 1056/2016, josta keskusteltiin 19. maaliskuuta 2024, esitettiin parlamentille pyyntö sallia vetoomusten jättäminen käsiteltäväksi EU:ssa käytetyillä kansallisilla viittomakielillä;

N. toteaa, että vetoomusvaliokunta pitää erittäin tärkeänä vetoomusten tarkastelua ja julkista käsittelyä kokouksissaan; toteaa, että vetoomuksen esittäjillä on oikeus esitellä vetoomuksensa ja että he ottavat usein osaa keskusteluun ja siten myötävaikuttavat aktiivisesti valiokunnan työhön; toteaa, että vuonna 2024 vetoomusvaliokunta piti järjestäytymiskokouksensa lisäksi kahdeksan valiokuntakokousta, joissa keskusteltiin 106 vetoomuksesta ja joissa oli läsnä 106 vetoomuksen esittäjää, jotka osallistuivat aktiivisesti käyttämällä puheenvuoroja;

O. ottaa huomioon, että vuonna 2024 esitetyissä vetoomuksissa esille tuodut tärkeimmät huolenaiheet liittyivät ympäristöön, perusoikeuksiin, oikeusvaltioperiaatteeseen (mukaan lukien oikeus hyvään hallintoon, oikeus tutustua asiakirjoihin sekä sananvapaus ja tiedonvälityksen vapaus), sisämarkkinoihin, oikeusasioihin, kuluttajien oikeuksiin ja terveyteen;

P. toteaa, että kun vetoomusvaliokunta hyväksyy kokoustensa esityslistan, se pyrkii ottamaan keskusteltaviksi vetoomuksia ja aiheita, joilla on erityistä merkitystä EU:n tasolla käytävälle keskustelulle, ja huomioimaan tarpeen varmistaa, että aiheiden maantieteellinen kattavuus on tasapainoinen suhteessa vastaanotettuihin vetoomuksiin;

Q. ottaa huomioon, että 82 prosenttia parlamentille vuonna 2024 esitetyistä vetoomuksista toimitettiin parlamentin vetoomusportaalin kautta, mikä on lähes sama osuus kuin vuonna 2023 toimitetut 82,4 prosenttia, ja toteaa tämän vahvistavan, että vetoomusportaali on selvästi käytetyin kanava, jonka kautta kansalaiset esittävät vetoomuksia parlamentille;

R. ottaa huomioon, että uudistettu vetoomusportaali julkaisee automaattisesti tiedot vetoomusten hyväksymisestä ja niiden tilan muutoksista, lisätietoja (esim. maa, aiheet) ja yhteenvetoja EU:n

kaikilla 24 virallisella kielellä; ottaa huomioon, että jälleen vuonna 2024 kaikki vetoomukset valmisteltiin ja julkaistiin hyvissä ajoin muutaman päivän kuluessa niiden hyväksymisestä ja että kaikkiin vetoomusportaalin käyttöä ja sisältöä koskeviin sisäisiin ja ulkoisiin tukipyyntöihin vastattiin onnistuneesti, oikea-aikaisesti ja EU:n kaikilla virallisilla kielillä;

S. ottaa huomioon, että EU-vaaleista johtuvan tauon vuoksi vuonna 2024 ei tehty tiedonhankintamatkoja sellaisten vetoomusten osalta, joita koskeva tutkimus oli käynnissä; ottaa huomioon, että valiokunta suoritti seuranta-arvioinnin ja hyväksyi kaksi raporttia edellisistä vuonna 2023 tehdyistä tiedonhankintamatkoista; ottaa huomioon, että vuoden 2025 alkupuoliskolle suunniteltiin kahta tiedonhankintamatkaa;

T. ottaa huomioon, että vetoomusvaliokunta osallistui 4. marraskuuta 2024 kauppapolitiikasta ja taloudellisesta turvallisuudesta sekä avoimuudesta ja toimielinten välisistä suhteista vastaavan komission jäsenehdokkaan Maroš Šefčovičin vahvistuskuulemiseen kutsuttuna valiokuntana; ottaa huomioon, että vastauksena vetoomusvaliokunnan hänelle vahvistuskuulemisen yhteydessä esittämiin kirjallisiin ja suullisiin kysymyksiin Maroš Šefčovič antoi erinäisiä sitoumuksia, jotka koskivat vetoomusprosessia ja komission täytäntöönpanotoimien avoimuutta;

U. toteaa, että työjärjestyksen mukaan vetoomusvaliokunta vastaa myös suhteista Euroopan oikeusasiamieheen, joka tutkii kanteluita EU:n toimielimissä ja elimissä havaituista hallinnollisista epäkohdista; ottaa huomioon, että vetoomusvaliokunnalla oli vuonna 2024 keskeinen rooli Euroopan oikeusasiamiehen valintamenettelyn järjestämisessä, sillä se järjesti ehdokkaiden julkisen kuulemisen parlamentin työjärjestyksen 237 artiklan mukaisesti; ottaa huomioon, että Teresa Anjinho valittiin 17. joulukuuta 2024 Euroopan oikeusasiamieheksi vaalikaudeksi 2024–2029;

V. ottaa huomioon, että vetoomusvaliokunnan ja Euroopan oikeusasiamiehen väliset suhteet jatkuivat vuonna 2024 rakentavina, mistä on osoituksena edellisen Euroopan oikeusasiamiehen Emily O’Reillyn aktiivinen osallistuminen valiokunnan kokouksiin; ottaa huomioon, että hän esitteli vuotta 2023 koskevan vuosikertomuksensa vetoomusvaliokunnalle 4. syyskuuta 2024 pidetyssä valiokunnan kokouksessa ja osallistui 2. joulukuuta 2024 vammaisten henkilöiden oikeuksia käsittelevään valiokunnan vuotuiseen seminaariin;

W. ottaa huomioon, että vetoomusvaliokunta on Euroopan oikeusasiamiehen lailla Euroopan oikeusasiamiesten verkoston jäsen ja että verkostoon kuuluu myös kansallisia ja alueellisia oikeusasiamiehiä ja vastaavia elimiä jäsenvaltioista, ehdokasmaista ja muista Euroopan talousalueen maista, ja toteaa, että verkoston

tavoitteena on edistää tiedonvaihtoa unionin oikeudesta ja politiikasta sekä vaihtaa parhaita käytäntöjä;

1. palauttaa mieliin, että vetoomusvaliokunnalla on tärkeä rooli EU:n kansalaisten ja asukkaiden oikeuksien suojelussa ja edistämisessä, ja korostaa, että sen on varmistettava, että vetoomusten esittäjien huolenaiheet ja valitukset tutkitaan oikea-aikaisesti, tehokkaasti, saavutettavalla tavalla ja asianmukaisesti ja että vetoomuksen esittäjille tiedotetaan asianmukaisesti heidän vetoomustensa johdosta toteutetuista toimista ja niiden edistymisestä; pitää kuitenkin valitettavana, että näin ei aina ole käytännössä; muistuttaa, että kaikkia vetoomuksia on käsiteltävä avoimessa, demokraattisessa ja läpinäkyvässä vetoomusmenettelyssä ja että valiokunnan odotetaan pitävän johdonmukaisesti kiinni tästä; suosittelee sisäisten menettelyjen tarkistamista sen varmistamiseksi, että samankaltaiset tai toistuvat vetoomukset ryhmitellään yhteen ja käsitellään tehokkaammin mutta samalla turvataan kuitenkin kunkin vetoomuksen esittäjän oikeus tulla kuulluksi erikseen;

2. muistuttaa, että on tärkeää käydä jatkuvaa julkista keskustelua EU:n toiminnan aloista sen varmistamiseksi, että kansalaiset saavat asianmukaisesti tietoa unionin toimivallasta ja päätöksenteon eri tasoista, jotta voidaan vähentää niiden vetoomusten määrää, joita ei oteta käsiteltäväksi; kehottaa jälleen toteuttamaan laajempia tiedotuskampanjoita, etenkin syrjäisillä alueilla samoin kuin aliedustettuina olevien kansalaisryhmien, kuten nuoret, naiset ja maaseutu- sekä saariyhteisöt, keskuudessa hyödyntämällä aktiivisesti olemassa olevia EU:n viestintäpalveluja kaikkialla unionissa, jotta voidaan lisätä kansalaisten tietämystä heidän vetoomusoikeudestaan sekä EU:n vastuualueista ja vetoomusvaliokunnan toimivaltuuksista; kehottaa olemaan vetoomuksen esittäjille suunnatussa viestinnässä selkeämpi ja välttämään ammattislangia sekä selventämään julkisesti paremmin vetoomusvaliokunnan roolia ja rajoituksia, erityisesti haavoittuvassa asemassa oleville tai ensikertalaisille;

3. muistuttaa vetoomusvaliokunnan eurooppalaisesta ulottuvuudesta ja siitä, että kaikkien 27 jäsenvaltion kansalaiset voivat lähestyä sitä EU:n perussopimusten ja EU:n oikeuden soveltamisalaan kuuluvissa kysymyksissä; katsoo, että valiokunnalla on, suvereniteettia ja kansallisia erityispiirteitä kunnioittaen, erityinen vastuu ylläpitää tätä eurooppalaista ulottuvuutta ja osoittaa Euroopan yhtenäisyyden ja yhdentymisen kansalaisille tuoma lisäarvo;

4. painottaa, että vetoomukset antavat Euroopan parlamentille ja muille EU:n toimielimille ainutlaatuisen mahdollisuuden suoraan yhteydenpitoon ja säännölliseen vuoropuheluun EU:n kansalaisten kanssa, erityisesti tapauksissa, joissa EU:n oikeuden virheellinen soveltaminen tai rikkominen vaikuttaa heihin; korostaa tarvetta tehostaa EU:n toimielinten ja kansallisten, alueellisten ja paikallisten viranomaisten välistä yhteistyötä EU:n oikeuden täytäntöönpanoa ja noudattamista koskevissa tutkimuksissa; katsoo, että tällainen

yhteistyö on ratkaisevan tärkeää, jotta voidaan käsitellä ja ratkaista kansalaisten huolenaiheita, jotka liittyvät EU:n oikeuden soveltamiseen, ja katsoo, että se edistää osaltaan EU:n demokraattisen legitiimiyden ja vastuuvelvollisuuden vahvistamista; kehottaa tämän vuoksi jäsenvaltioiden edustajia osallistumaan merkityksellisesti valiokunnan kokouksiin ja kehottaa vastaamaan oikea-aikaisesti ja yksityiskohtaisesti selvennys- tai tietopyyntöihin, joita vetoomusvaliokunta lähettää kansallisille viranomaisille, jotta voidaan varmistaa vetoomusten asianmukaiset jatkotoimet;

5. palauttaa mieliin, että vetoomusvaliokunta vastaanotti alkuvuodesta 2024 huomattavan määrän vetoomuksia, joissa ilmaistiin huoli oikeusvaltioperiaatteeseen kohdistuneista uhkista Espanjassa; panee merkille tammikuussa 2024 käydyn yhteiskeskustelun useista vetoomuksista, joiden aiheena olivat kehityskulut Espanjassa ja erityisesti hallituksen ehdotus armahduslaiksi ja sen mahdolliset vaikutukset Espanjan ja EU:n oikeudellisiin kehyksiin;

6. muistuttaa, että vetoomukset myötävaikuttavat merkittävästi komission toimintaan perussopimusten valvojan roolissa, koska ne ovat kansalaisille lisäkeino ilmoittaa EU:n oikeuden väitetyistä rikkomisista; korostaa, että vetoomusten onnistuneen käsittelyn kannalta on olennaista, että vetoomusvaliokunta ja komissio tekevät rakentavaa yhteistyötä, jossa komissio antaa vetoomuksissa esiin tuotujen kysymysten perusteelliseen tarkasteluun perustuvia oikea-aikaisia ja yksityiskohtaisia vastauksia; toistaa, että näiden vetoomusten esittäjille toimitettavien vastausten olisi oltava selkeitä, yksinkertaisia ja empaattisia, jotta niistä välittyisi ymmärrystä vetoomuksen esittäjiä kohtaan;

7. panee tyytyväisenä merkille komission uuden verkkosivuston, joka koskee rikkomustapauksia, direktiivien saattamista osaksi kansallista lainsäädäntöä ja EU Pilot -vuoropuhelua; kehottaa kuitenkin jälleen komissiota tiedottamaan säännöllisesti vetoomusvaliokunnalle rikkomusmenettelyjen etenemisestä ja varmistamaan, että vetoomusvaliokunta saa käyttöönsä asiaankuuluvat tiedot rikkomusmenettelyistä ja EU Pilot -menettelyistä, jotka liittyvät vetoomuksiin, joiden käsittely on kesken; toistaa, että rikkomusmenettelyjen avoimuutta ja vetoomuksen esittäjien kanssa käytävää viestintää näiden menettelyjen tilanteesta on tarpeen parantaa, ja korostaa, että tämä hyödyttäisi vetoomusprosessia; panee tyytyväisenä merkille komission aloitteen sisällyttää vetoomukset rikkomustapauksista tehtyjä päätöksiä koskevaan komission julkiseen rekisteriin sekä sisällyttää vetoomusportaaliin linkki tähän komission julkiseen rekisteriin; suhtautuu myönteisesti komission jäsenen Šefčovičin sitoumukseen kytkeä komission julkinen rekisteri ja parlamentin vetoomusportaali entistä paremmin yhteen; kehottaa jälleen komissiota sisällyttämään kaikki nämä

vaatimukset Euroopan parlamentin ja Euroopan komission välisiä suhteita koskevaan puitesopimukseen[1];

8. kehottaa tekemään säännöllisesti riippumattoman arvioinnin komission vetoomuksiin antamien vastausten laadusta ja selkeydestä keskittyen erityisesti luettavuuteen, merkityksellisyyteen ja siihen, miten hyvin vetoomusten esittäjien tilanteet on huomioitu, jotta voidaan varmistaa, että kansalaiset saavat merkityksellistä ja kunnioittavaa kohtelua;

9. katsoo, että jäsenvaltioiden ja vetoomusvaliokunnan aktiivisempi yhteistyö voisi olla hyödyllistä pyrittäessä poistamaan esteitä sellaisten vetoomusten käsittelyssä, jotka edellyttävät kansallisilta viranomaisilta nopeita vastauksia ja toimia;

10. palauttaa mieliin, että ePetition-tietokanta on tärkeä sisäinen väline, jonka avulla vetoomusvaliokunnan jäsenet saavat kaikki tarvittavat tiedot voidakseen seurata kunkin yksittäisen vetoomuksen tilannetta ja voidakseen tehdä tietoon perustuvia päätöksiä vetoomusten käsittelystä; toteaa, että ePetition-tietokanta on tärkeässä asemassa myös yhteydenpidossa vetoomusten esittäjien kanssa; korostaa tarvetta uudenaikaistaa vetoomusvaliokunnan digitaalisia välineitä ja ehdottaa, että tarkastellaan tekoälyn vastuullista ja ihmisen ohjaamaa käyttöä, jotta voidaan parantaa vetoomusten käsittelyä entisestään;

11. muistuttaa, että komissio on sitoutunut luomaan komissiolle ja parlamentille toimielinten välisen tietoteknisen välineen, jonka tavoitteena on vaihtaa tietoja ja asiakirjoja kaikista vetoomuksia koskevista jatkotoimista, kuten rikkomusmenettelyistä, lainsäädäntöehdotuksista tai kansallisten viranomaisten vastauksista, ja siten lisätä vetoomusten käsittelyn avoimuutta ja tehokkuutta, mikä lisäisi yleisesti kansalaisten luottamusta EU:n toimielimiin ja Euroopan yhdentymishankkeeseen; kehottaa toteuttamaan tällaisen toimielinten välisen tietoteknisen välineen ripeästi;

12. muistuttaa, että yhteistyö parlamentin muiden valiokuntien kanssa on olennaista vetoomusten kattavan käsittelyn varmistamiseksi; panee merkille, että vuonna 2024 muille valiokunnille lähetettiin 30 lausuntopyyntöä ja 450 tietopyyntöä; panee merkille, että vuoden 2024 loppuun mennessä vastaanotettiin 26 lausuntoa; muistuttaa, että vetoomuksen esittäjille ilmoitetaan, kun päätetään pyytää lausuntoja muilta valiokunnilta heidän vetoomustensa käsittelyä varten; painottaa, että parlamentin valiokuntien olisi osallistuttava aktiivisemmin vetoomusten käsittelyyn tarjoamalla asiantuntemustaan ja antamalla siten parlamentille mahdollisuuden vastata nopeammin ja kattavammin kansalaisten huolenaiheisiin;

---

[1] EUVL L 304, 20.11.2010, s. 47, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2010/1120/oj.

13. katsoo, että vetoomusverkosto on hyödyllinen väline, jonka avulla helpotetaan vetoomusten seurantaa parlamentaarisessa ja lainsäädännöllisessä työssä; katsoo, että vetoomusverkoston säännölliset kokoukset ovat ratkaisevan tärkeitä, jotta parannetaan vetoomusvaliokunnan toiminnan näkyvyyttä ja tietämystä sen työstä ja tehtävästä sekä vahvistetaan yhteistyötä parlamentin muiden valiokuntien kanssa;

14. panee merkille, että ympäristöasiat olivat vetoomusten esittäjien keskeinen huolenaihe myös vuonna 2024 ja että yli 20 prosenttia vetoomuksista käsitteli ympäristökysymyksiä; panee merkille niiden vetoomusten huomattavan määrän, joissa tuodaan ilmi EU:n ympäristölainsäädännön rikkomisia useissa jäsenvaltioissa; toteaa, että vetoomuksen esittäjien ilmoittamiin ja valiokunnassa käsiteltyihin aiheisiin lukeutuvat muun muassa susien suojelu EU:ssa, torjunta-aineiden pitkäaikaiset toksiset vaikutukset ja erään terästehtaan johtamisesta aiheutunut teollisuuden päästödirektiivin[1] rikkominen; korostaa, että on tärkeää täyttää ympäristönsuojelua koskevat EU:n kansalaisten odotukset, ja kehottaa komissiota yhdessä jäsenvaltioiden kanssa varmistamaan EU:n ympäristölainsäädännön asianmukaisen täytäntöönpanon;

15. toteaa, että vetoomusvaliokunnassa käsiteltiin myös muita aiheita, kuten lasten oikeuksien suojelua, mukaan lukien verkkoturvallisuus, ja eläinten hyvinvoinnin parantamista; kehottaa kiinnittämään huomiota vetoomuksiin, joissa tuodaan esiin matkustajien oikeuksien loukkauksia; panee lisäksi merkille, että lukuisissa vetoomuksissa ilmaistiin huoli tietosuojasta ja erityisesti yleisen tietosuoja-asetuksen[2] täytäntöönpanosta; korostaa myös, että asuntokriisiä jäsenvaltioissa käsittelevien vetoomusten määrä oli suuri; panee merkille, että vetoomusvaliokunta käsitteli fossiilisten polttoaineiden alalla toimivien yritysten vastuuta elinkustannuskriisistä, rautateiden turvallisuuteen liittyviä huolenaiheita ja työntekijöiden oikeuksien suojelua; panee merkille kulttuuria ja kansallista perintöä koskevien vetoomusten käsittelyn; palauttaa mieliin, että vetoomusvaliokunta keskusteli useista vetoomuksista, joissa käsiteltiin Venäjän kansalaisten pysyvien oleskelulupien peruuttamista; panee merkille, että vetoomusvaliokunta vastaanotti huomattavan määrän

---

1 Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2024/1785, annettu 24. huhtikuuta 2024, teollisuuden päästöistä (yhtenäistetty ympäristön pilaantumisen ehkäiseminen ja vähentäminen) annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2010/75/EU ja kaatopaikoista annetun neuvoston direktiivin 1999/31/EY muuttamisesta (EUVL L, 2024/1785, 15.7.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1785/oj).

2 Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2016/679, annettu 27. huhtikuuta 2016, luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta (yleinen tietosuoja-asetus), (EUVL L 119, 4.5.2016, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2016/679/oj).

vetoomuksia oikeusvaltioperiaatteesta jäsenvaltioissa ja että niistä keskusteltiin valiokunnassa; panee merkille vetoomukset, joissa käsiteltiin maahanmuuttajien ja turvapaikanhakijoiden vastaanotto-olosuhteita jäsenvaltioissa, ja vetoomukset, joissa ilmoitettiin syrjintätapauksista; odottaa, että komissio toteuttaa asianmukaisia jatkotoimia kaikkien näiden vetoomusten suhteen ja antaa niistä ajantasaisia tietoja;

16. korostaa, että vetoomusvaliokunta osallistuu merkittävällä tavalla vammaisten henkilöiden oikeuksien suojeluun ja on käsitellyt lukuisia tätä aihetta koskevia vetoomuksia, kuten vetoomuksen nro 1056/2016 vetoomusten jättämisestä käsiteltäväksi kansallisilla viittomakielillä; panee tässä yhteydessä merkille parlamentin yksiköiden tällä alalla toteuttamat toimet ja toteaa, että kuuroille kansalaisille on löydettävä paras ratkaisu paitsi tekniseltä myös saavutettavuuden kannalta, jotta he voivat kommunikoida parlamentin kanssa omalla äidinkielellään eli kansallisilla viittomakielillä; pyytää muuttamaan tiiviissä yhteistyössä perussopimus-, työjärjestys- ja toimielinasioiden valiokunnan kanssa työjärjestystä siten, että päästään eroon pakollisesta yksinomaan kirjallisesta viestimisestä viittomakieltä käyttävien, kuurojen tai huonokuuloisten kansalaisten kanssa ja he voivat pyynnöstään käyttää menettelyn aikana viittomakieltä; panee merkille, että vetoomuksen esittäjät kantoivat vuonna 2024 niin ikään huolta vammaisten oppilaiden koulutuksesta, terveydenhoitopalvelujen epäämisestä vammaisilta henkilöiltä sekä julkisten tilojen esteettömyydestä ja julkisten palvelujen saavutettavuudesta; palauttaa mieliin vetoomusvaliokunnan 2. joulukuuta 2024 järjestämän vammaisten henkilöiden oikeuksia koskevan vuotuisen seminaarin, jossa keskityttiin vammaisten henkilöiden oikeuksia koskevan strategian 2021–2030 tilannekatsaukseen, ja kehottaa sisällyttämään vetoomuksissa havaitut seikat ripeästi vammaisten henkilöiden oikeuksia koskevan strategian 2021–2030 väliarviointiin ja asettamaan mitattavissa olevia tavoitteita sekä antamaan talousarviositoumuksia;

17. korostaa vetoomusvaliokunnan erityistä roolia EU:ssa vammaisten henkilöiden oikeuksia koskevan YK:n yleissopimuksen vaalijana; nostaa esiin valiokunnan merkittävän työn vammaisuuteen liittyvien vetoomusten yhteydessä; palauttaa mieliin, että direktiiviin (EU) 2024/2841eurooppalaisen vammaiskortin ja eurooppalaisen vammaisten henkilöiden pysäköintiluvan vahvistamisesta[1] on sisällytetty viittaus vetoomuksiin, joissa käsiteltiin tarvetta ottaa

[1] Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2024/2841, annettu 23. lokakuuta 2024, eurooppalaisen vammaiskortin ja eurooppalaisen vammaisten henkilöiden pysäköintiluvan vahvistamisesta (EUVL L, 2024/2841, 14.11.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/2841/oj).

käyttöön EU:n laajuinen vammaiskortti; korostaa, että vetoomukset voivat antaa merkittävän panoksen lainsäädäntöprosessiin;

18. muistuttaa, että suhteet Euroopan oikeusasiamieheen kuuluvat parlamentin työjärjestyksessä vetoomusvaliokunnalle osoitettuihin tehtäviin; korostaa vetoomusvaliokunnan roolia Euroopan oikeusasiamiehen valintaprosessissa, erityisesti kaikille Euroopan parlamentin jäsenille avoimen 3. joulukuuta 2024 pidetyn kaikkien kelpoisuusehdot täyttäneiden ehdokkaiden julkisen kuulemisen järjestämisessä, ja toteaa, että parlamentin jäsenillä oli näin demokraattinen ja avoin mahdollisuus vaihtaa näkemyksiä ehdokkaiden kanssa ja arvioida heidän riippumattomuuttaan, pätevyyttään ja ammattitaitoaan sekä heidän visiotaan Euroopan oikeusasiamiehen tehtävästä EU:n toimielinrakenteessa; suhtautuu myönteisesti parlamentin rakentavaan yhteistyöhön Euroopan oikeusasiamiehen kanssa ja toteaa, että vetoomusvaliokunnan ja Euroopan oikeusasiamiehen yhteisinä tavoitteina on varmistaa EU:n toimielinten avoimuus, ammattimaisuus ja lahjomattomuus suhteessa EU:n kansalaisiin ja että molemmat osallistuvat Euroopan oikeusasiamiesten verkostoon;

19. kannustaa Euroopan oikeusasiamiestä edelleen antamaan säännöllisen panoksensa vetoomusvaliokunnan työhön läpi vuoden; uskoo vakaasti, että EU:n toimielinten, elinten ja virastojen on varmistettava Euroopan oikeusasiamiehen suositusten johdonmukaiset ja tehokkaat jatkotoimet; korostaa Euroopan oikeusasiamiehen keskeistä roolia avoimuuden, hyvän hallinnon ja kansalaisten oikeuksien suojelun edistämisessä; kehottaa tiivistämään vetoomusvaliokunnan ja oikeusasiamiehen toimiston välistä yhteistyötä;

20. panee merkille, että EU-vaalien aiheuttamasta istuntotauosta huolimatta vetoomusvaliokunta ilmaisi kantansa ja antoi suosituksia vetoomuksissa esiin tuoduista tärkeistä kysymyksistä ja muun muassa hyväksyi kaksi matkaraporttia niiden tiedonhankintamatkojen jälkeen, jotka se teki vuoden 2023 jälkipuoliskolla Irlantiin tarkastelemaan kiilleminеraalin käyttöä rakennuksissa ja Espanjaan tarkastelemaan kielikylpytoimintaa Kataloniassa; korostaa, että Katalonian viranomaisten on tärkeää panna täytäntöön vetoomusvaliokunnan 19. maaliskuuta 2024 antamassaan raportissa esittämät suositukset, joiden tarkoituksena on turvata oppilaiden ja heidän perheidensä kielelliset oikeudet;

21. panee merkille, että koulutuspolitiikkaan ja erityisesti opettajan pätevyyden tunnustamiseen kaikissa jäsenvaltioissa liittyvien vetoomusten määrä on kasvussa; tuo tässä yhteydessä esille vetoomusvaliokunnan suullisen kysymyksen komissiolle opettajien työoloista EU:ssa; on huolissaan komission suullisesta vastauksesta, jossa vahvistettiin, että opettajapula on vakava haaste, mikä näkyy myös viimeaikaisissa PISA-tuloksissa, sillä yksikään jäsenvaltio ei saanut parannettua tuloksiaan perustaitoja mittaavissa kokeissa;

kehottaa tässä yhteydessä komissiota ja jäsenvaltioita lisäämään merkittävästi toimiaan koulujärjestelmien parantamiseksi ja lisäämään samalla opettajan ammatin houkuttelevuutta muun muassa rahoituksen ja ohjelmien avulla;

22. panee tyytyväisenä merkille parlamentin 10. huhtikuuta 2024 antaman päätöslauselman raskaiden tavarankuljetusajoneuvojen käsittelystä rajanylityspaikoilla vetoomuksen nro 0146/2023[1] pohjalta;

23. korostaa, että vetoomusportaali on keskeinen väline sujuvan, tehokkaan ja avoimen vetoomusmenettelyn varmistamiseksi; panee tyytyväisenä merkille portaaliin vetoomuksen esittäjien hyväksi tehdyt parannukset ja korostaa, että portaalin saavutettavuuden parantamista on jatkettava muun muassa tekemällä siitä saavutettavampi viittomakielen käyttäjille, kuten vetoomuksessa nro 1056/2016 pyydettiin, sekä vammaisille henkilöille; panee merkille, että vetoomusportaali on yksi parlamentin suosituimmista verkkosivustoista ja että se on siten monille EU:n kansalaisille ensimmäinen yhteyspiste parlamenttiin;

24. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman ja vetoomusvaliokunnan mietinnön neuvostolle, komissiolle, Euroopan oikeusasiamiehelle, jäsenvaltioiden hallituksille ja parlamenteille sekä jäsenvaltioiden vetoomusvaliokunnille ja kansallisille oikeusasiamiehille tai vastaaville toimivaltaisille elimille.

---

[1] EUVL C, C/2025/1278, 13.3.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/1278/oj.